

Έλεγχος νομιμότητας των δημοσίων συμβάσεων πριν από τη σύναψή τους (προσυμβατικός έλεγχος)

Επίκαιρα ζητήματα από την πρόσφατη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Γεωργία Μαραγκού

Αντιπρόεδρος ΕΛΣ

Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών

26.6.2017

Προσυμβατικός έλεγχος ΕΛΣ

- Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί προληπτικό έλεγχο νομιμότητας των μεγάλης οικονομικής αξίας συμβάσεων προμηθειών, δημοσίων έργων και υπηρεσιών που συνάπτουν το Δημόσιο και οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

(άρθρα 98 παρ. 1 εδάφ. β Συντ.
34, 35 και 36 του Κώδικα Νόμων
για το ΕΛΣ- ν.4129/2013,Α' 52)

Προσυμβατικός έλεγχος ΕΛΣ

- Το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν ενεργεί ως δικαστήριο κατ' ενάσκηση δικαστικής δικαιοδοσίας
Ο έλεγχος αυτός διενεργείται για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και του δημοσίου χρήματος, καθώς και για την εμπέδωση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τη Διοίκηση και επιτυγχάνεται με την ενίσχυση της διαφάνειας των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων.

ΑΕΔ 32/2001, Πρακτ. Ολομ Ε.Σ. 3ης
Γεν Συν/23.2.2005, Θέμα Β'.

Προσυμβατικός έλεγχος ΕΛΣ

Νομοθετικό πλαίσιο

- ❑ **άρθρο 98 παρ. 1 εδάφ. β Συντ.**

Κατοχυρώθηκε συνταγματικά πλέον ο έλεγχος νομιμότητας των δημοσίων συμβάσεων πριν από τη σύναψή τους από το ΕΛΣ, αφού εκτιμήθηκε από τον συνταγματικό νομοθέτη ότι ο έλεγχος αυτός ικανοποιεί την έντονη ανάγκη διαφάνειας στην οικονομική λειτουργία του κράτους.

Προσυμβατικός έλεγχος ΕΛΣ

□ άρθρα 35 και 36 Κώδικα Νόμων για ΕΛΣ

Στις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, που συνάπτονται από το **Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς**, διενεργείται υποχρεωτικά προσυμβατικός έλεγχος η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων :

- >1.000.000 ευρώ από Κλιμάκια του ΕΛΣ
- Για τις ως άνω συμβάσεις του **Δημοσίου και των ΝΠΔΔ** που υπάγονται σε προληπτικό έλεγχο δαπανών τους, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων > 500.000 ευρώ και μέχρι 1.000.000 ευρώ, από τον Επίτροπο του ΕΛΣ, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των φορέων αυτών.

Προσυμβατικός έλεγχος ΕΛΣ

Στις συμβάσεις των ως άνω κατηγοριών, που συνάπτονται από τους **ΟΤΑ και τα νομικά τους πρόσωπα** διενεργείται υποχρεωτικά προσυμβατικός έλεγχος:

- ▶ από Επίτροπο ΕΛΣ, όταν η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων > **200.000 -500.000 ευρώ**
- ▶ από Κλιμάκιο ΕΛΣ, όταν η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων > **500.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ**

Προσυμβατικός έλεγχος ΕΛΣ

Όριο υπαγωγής **των συγχρηματοδοτούμενων έργων** → προϋπολογιζόμενη δαπάνη χωρίς ΦΠΑ > 10.000.000 ευρώ

Ίδιο όριο και για τις **προγραμματικές συμβάσεις** συγχρηματοδοτούμενων έργων

Προσυμβατικός έλεγχος ΕΛΣ

Αρμόδια όργανα:

- Κλιμάκια ΕΛΣ : Ε' → συμβάσεις δημοσίων έργων,
ΣΤ' → συμβάσεις προμηθειών
Ζ' → συμβάσεις παροχής υπηρεσιών
- Επίτροποι ΕΛΣ

Προσυμβατικός έλεγχος ΕΛΣ

- Έκταση ελέγχου

Ο έλεγχος εκτείνεται μεν επί του συνόλου των πράξεων που συνθέτουν τη διαδικασία επιλογής του αναδόχου και καταλήγουν στην προς υπογραφή σύμβαση, πλην όμως επικεντρώνεται στα ζητήματα εκείνα που είτε τέθηκαν από τη Διοίκηση είτε αποτέλεσαν αντικείμενο διαφωνίας μεταξύ μελών επιτροπών του διαγωνισμού ή περιεχόμενο υποβληθεισών ενστάσεων ή προσφυγών.

Προσυμβατικός έλεγχος ΕΛΣ

- Ο έλεγχος νομιμότητας των δημοσίων συμβάσεων μπορεί να οδηγήσει σε διατύπωση αρνητικής κρίσης του Κλιμακίου μόνον στην περίπτωση που διαπιστωθούν **ουσιώδεις νομικές πλημμέλειες** των διοικητικών πράξεων της διαδικασίας και του σχεδίου της σύμβασεως.

Προσυμβατικός έλεγχος ΕΛΣ

- Είναι δε ουσιώδεις νομικές πλημμέλειες εκείνες, με τις οποίες νοθεύεται ο ελεύθερος ανταγωνισμός και η διαφάνεια της όλης διαδικασίας ή δεν διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον και η προστασία του περιβάλλοντος.

Επανελέγχος δημοσίων συμβάσεων

- Αίτηση ανάκλησης Πράξεων Κλιμακίου ή Επιτρόπου ενώπιον του VI Τμήματος ΕΛΣ.

Κατά των πράξεων του Κλιμακίου ή Επιτρόπου αρχικά σε κάθε περίπτωση και πλέον (από 18.4.2013) μόνο κατά αυτών, με τις οποίες κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή των υποβληθέντων για έλεγχο σχεδίων συμβάσεων ή ότι επιτρέπεται η υπογραφή τους υπό όρους, διαλαμβάνοντας με τον τρόπο αυτό αρνητικές κρίσεις σχετικά με τη διαδικασία ανάθεσης ή ως προς όρους της διακήρυξης ή του σχεδίου σύμβασης, είναι δυνατή ►

Επανελέγχος δημοσίων συμβάσεων

- ▶ άπαξ η άσκηση αίτηση ανάκλησης ενώπιον του **αρμόδιου VI Τμήματος του ΕΛΣ** από όποιον έχει σπουδαίο έννομο συμφέρον και το ΓΕΕ χάριν του δημοσίου συμφέροντος.
- ▶ για πλάνη περί τα πράγματα ή το νόμο, εντός αποκλειστικής προθεσμίας 15 ημερών από την κοινοποίηση της Πράξης του Κλιμακίου στον οικείο φορέα και στο Γ ΕΕ στο ΕΛΣ.

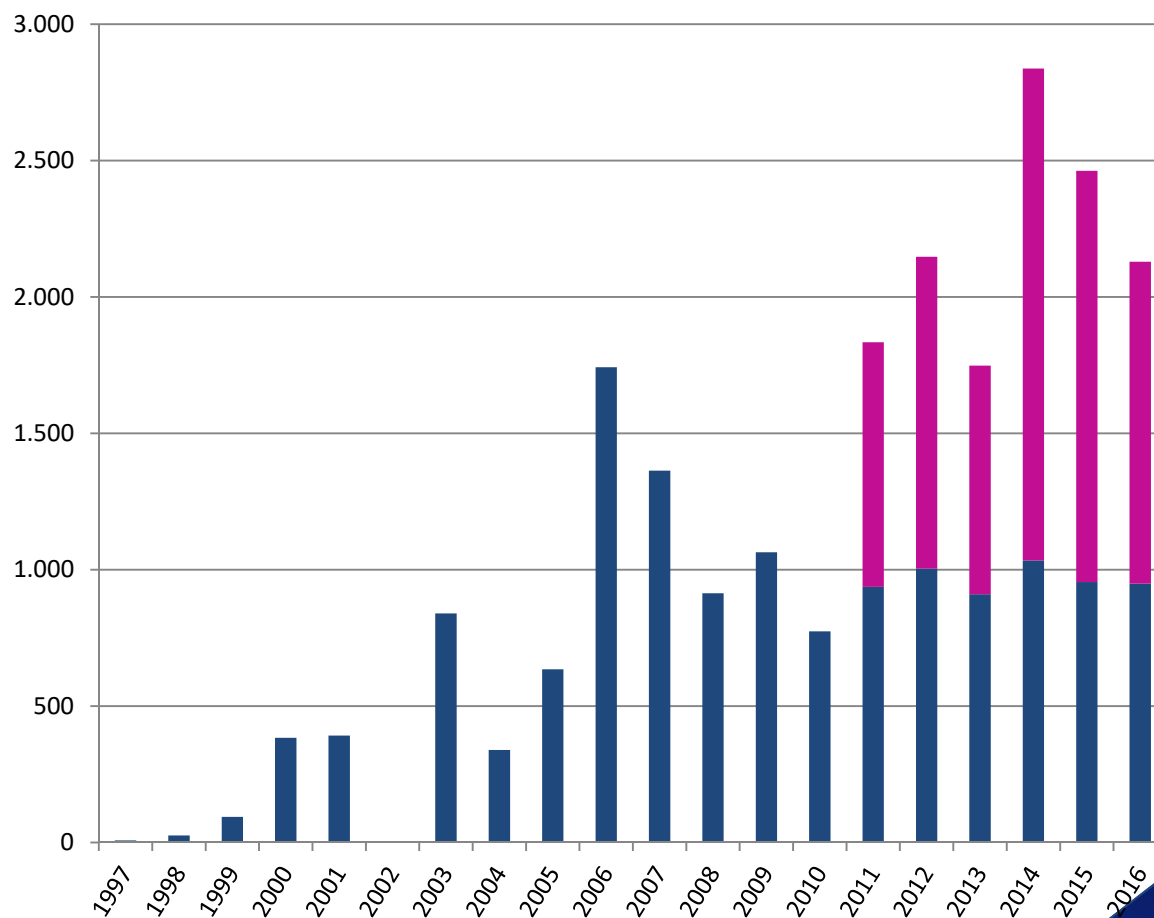
Επανελέγχος δημοσίων συμβάσεων

- **Αίτηση αναθεώρησης των αποφάσεων VI Τμήματος ενώπιον του Τμήματος Μείζονος (7μελούς) Σύθεσης.**
 - ▶ από το Δημόσιο ή τον αναθέτοντα φορέα ή αυτόν που είχε ασκήσει παρέμβαση κατά την εκδίκαση της αίτησης ανάκλησης ή από το ΓΕΕ
 - ▶ για παράβαση της διαδικασίας που προβλέπεται κατά τη σύναψη της συμβάσεως, για εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή του νόμου, καθώς και σε περίπτωση πλάνης περί τα πραγματικά περιστατικά ή προσαγωγής νέων κρίσιμων στοιχείων κατά την έννοια του άρθρου 48 παρ. 3, 4 και 5 του ν.4129/2013.

Πλήθος Σχεδίων Συμβάσεων που ελέγχθηκαν από Κλιμάκια και Υπ. Επιτροπών

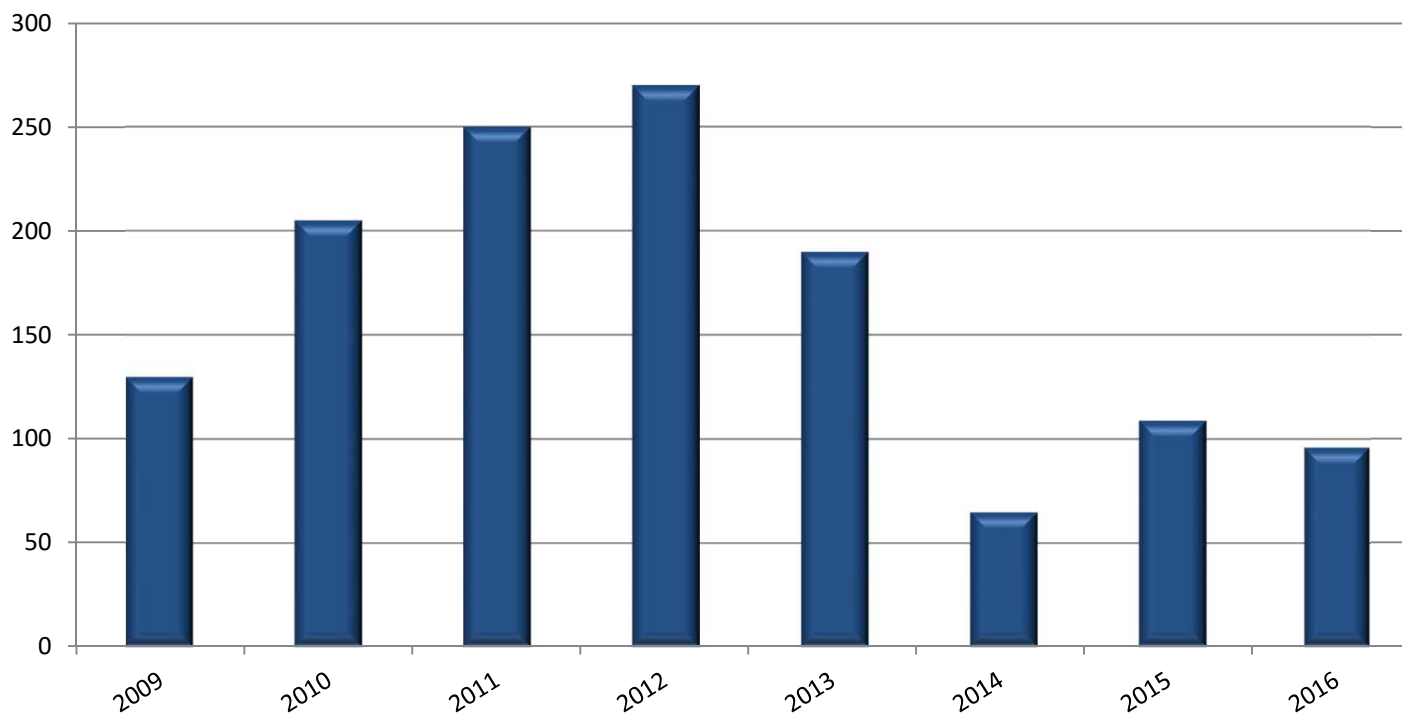
Έτος	Κλιμάκια Ε,Ζ, ΣΤ - Αριθμός σχεδίων που ελέγχθηκαν *	Υπηρεσίες Επιτροπών (55) Αριθμός σχεδίων που ελέγχθηκαν
1997	8	
1998	26	
1999	94	
2000	384	
2001	392	
2003	840	
2004	339	
2005	635	
2006	1.742	
2007	1.363	
2008	914	
2009	1.064	
2010	774	
2011	937	897
2012	1.004	1.143
2013	910	838
2014	1.034	1.803
2015	955	1.507
2016	949	1.180

Στατιστικά VI Τμήματος

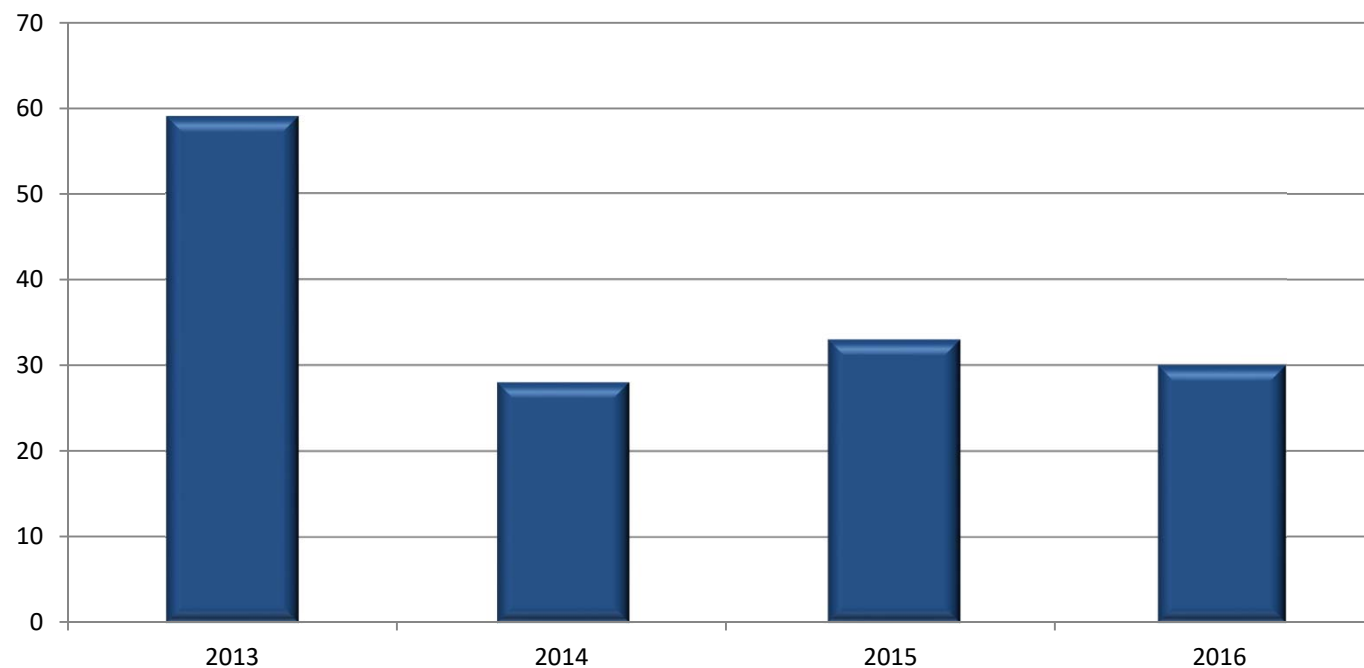
Αριθμός Υποθέσεων

Στατιστικά Μείζονος (7μελούς) Σύμβασης

Αριθμός Υποθέσεων που εκδικάστηκαν

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

1. Προμήθεια γάλακτος για εργαζόμενους σε Δήμο ► **569/2017 Απόφ. Τμήμ. Μείζ. Επαμ. Σύνθ**

Εκφεύγουν του προσυμβατικού ελέγχου οι κρίσεις της αναθέτουσας αρχής ως προς τον τρόπο αποτίμησης των αναγκών της, που εκφράζονται με τη διαμόρφωση της προς προμήθεια ποσότητας και συνακόλουθα και του π/υ της υπό έλεγχο σύμβασης.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

Ο περιορισμός της χορήγησης του υπό προμήθεια γάλακτος μόνο σε δικαιούχους μέσω ατομικής προστασίας ανάγεται στο χρόνο της εκτέλεσης της σύμβασης και υπόκειται στον έλεγχο των αρμοδίων οργάνων προληπτικού και κατασταλτικού ελέγχου, τα οποία οφείλουν να διαπιστώσουν την ορθή και σύμφωνα με το νόμο εκτέλεση της σύμβασης. (Μειοψηφία 2 μελών)

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

2. Προμήθεια του κλάδου υγείας • μοναδική προσφορά • συγκριτικά στοιχεία ► 2394/2016
Τμ. Μείζ. Επταμ. Σύνθ.

Νομικό πλαίσιο :

άρθρα 21 Π.Δ.118/2007, 13 ν. 3918/2011, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 7 του άρθρου 14 του ν. 4052/2012.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

Σε περίπτωση διαγωνισμού με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή και για τη νόμιμη κατακύρωση ειδών, για τα οποία υποβλήθηκε εξαρχής ή έγινε τελικώς αποδεκτή μία μόνο προσφορά, πρέπει διαζευκτικώς:

α) σε περίπτωση κατά την οποία τα είδη αυτά δεν περιλαμβάνονται ή δεν αντιστοιχίζονται με είδη του Παρατηρητηρίου Τιμών να προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή έλαβε υπόψη της συγκριτικά στοιχεία τιμών από προηγούμενους δημόσιους διαγωνισμούς ή από τιμολόγια αγοράς των ειδών αυτών από το ελεύθερο εμπόριο, που να επιβεβαιώνονται από νόμιμα παραστατικά στοιχεία

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

β) στην περίπτωση που τα ως άνω είδη περιλαμβάνονται ή αντιστοιχίζονται με τα είδη του Παρατηρητηρίου Τιμών, η προσφερόμενη από το μειοδότη τιμή να είναι εναρμονισμένη με την αντίστοιχη καταγεγραμμένη τιμή για το συγκεκριμένο είδος στη βάση δεδομένων του παρατηρητηρίου τιμών

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

Πραγματικό : διενέργεια ανοικτού διαγωνισμού από νοσοκομείο, με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή, για τη σύναψη συμφωνίας-πλαισίου, διάρκειας τριών ετών, για την προμήθεια προϊόντων ειδικών χρήσεων (μοσχευμάτων).

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- είναι αναγκαίο για τη νομιμότητα της κατακυρωτικής απόφασης να γίνει σύγκριση των τιμών κατακύρωσης των επιμέρους ειδών εκάστου σετ με τις τιμές του Παρατηρητηρίου, για όσα είδη περιλαμβάνονται σε αυτό, για δε τα λοιπά επιμέρους είδη να γίνει κρίση περί του συμφέροντος των προσφερθσών τιμών με βάση συγκριτικά στοιχεία. Ως τέτοια στοιχεία, πάντως, δεν μπορεί να θεωρηθούν τιμολόγια του ίδιου αναδόχου από άλλες αντίστοιχες προμήθειες, οι οποίες δεν αποδεικνύεται ότι έγιναν στο πλαίσιο ανάθεσης συμβάσεων κατόπιν διενέργειας διαγωνισμού.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- λαμβανομένου υπόψη ότι στις κατακυρωτικές αποφάσεις δεν περιέχεται αξιολογική κρίση ως προς το συμφέρον των προσφορών για τα είδη ..., τα οποία αποτελούν μέρη των προς προμήθεια ειδών με α/α 7.4 και 7.7 αντίστοιχα, πρέπει, **κατά την κρίση του Τμήματος, να αναβληθεί η οριστική απόφαση,** προκειμένου το αιτούν Νοσοκομείο: α) να αιτιολογήσει την επιλογή της προμήθειας των ανωτέρω ειδών με α/α 7.4 και 7.7 ως σεν και να διευκρινίσει αν τα επιμέρους είδη εκάστου σεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν αυτόνομα και β) να προβεί αρμοδίως **σε εκ νέου αξιολόγηση,** με την οποία να πληρούνται οι απαιτήσεις του νόμου περί συγκριτικών στοιχείων τιμών για τα είδη ... τεκμηριώνοντας τον συμφέροντα χαρακτήρα έκαστης προσφοράς.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

285/2017 Απόφ. Μείζ. Επταμ. Σύνθ.

Από τα υποβληθέντα ενώπιον του Τμήματος στοιχεία η αναθέτουσα αρχή έχει πλέον προβεί σε επαρκή αιτιολόγηση του συμφέροντος χαρακτήρα των κατατεθεισών προσφορών για τα επίμαχα είδη.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

Προμήθεια Δήμου • ΕΚΠΟΤΑ • μοναδική προσφορά • συγκριτικά στοιχεία . ► **486/2017**

Απόφ. VI Τμήμ.

«Προμήθεια Αγωνιστικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού Ηλεκτρονικού Συστήματος Χρονομέτρησης για το Κολυμβητήριο Αλεξανδρούπολης».

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- **όταν, σε διαγωνισμό προμήθειας που διενεργείται από Ο.Τ.Α. με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή, συμμετείχε (ή αναδείχθηκε ικανός), παρά την τήρηση των απαιτούμενων κανόνων δημοσιότητας, ένας μόνο υποψήφιος προμηθευτής, η αναθέτουσα αρχή έχει τη διακριτική ευχέρεια να κατακυρώσει τα αποτελέσματα του διαγωνισμού στο μοναδικό προσφέροντα**

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- Υποχρεούται, όμως, στην περίπτωση αυτή, να εξετάσει εάν η μοναδική αυτή προσφορά είναι συμφέρουσα για το Δήμο, λαμβάνοντας υπόψη - αφού δεν είναι σε θέση να συγκρίνει μεταξύ των τιμών περισσότερων προσφορών - πρόσφορα, κατά περίπτωση, στοιχεία, όπως τα ενδεικτικώς αναφερόμενα στο άρθρο 20 του Ε.Κ.Π.Ο.Τ.Α., ήτοι προσφερόμενες σε προηγούμενους διαγωνισμούς τιμές, καθώς και την τρέχουσα στην αγορά τιμή για όμοια ή παρεμφερή είδη

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- Απαιτείται, συνεπώς, ειδική αιτιολογία περί του ότι η μοναδική υποβληθείσα παραδεκτή προσφορά είναι, εκτιμώμενη με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, συμφέρουσα για το δήμο, άλλως είναι μη νόμιμη η σχετική κατακυρωτική της προμήθειας απόφαση.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- όπως προκύπτει από τα στοιχεία του διαγωνισμού, στην προκειμένη περίπτωση τόσο η Επιτροπή Διαγωνισμού όσο και η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Αλεξανδρούπολης, αναζήτησαν πράγματι συγκριτικά στοιχεία άλλων διαγωνισμών και αιτιολόγησαν επαρκώς τις διαφορές στις οικονομικές προσφορές, με αναφορά στις ειδικές (και μοναδικές στον ελλαδικό χώρο, κατά τις αιτιολογίες των αιτούντων) προδιαγραφές της διακήρυξης.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

το Τμήμα κρίνει ότι, στο μέτρο που αποδεικνύεται ανέφικτη η ανεύρεση περαιτέρω συγκριτικών τιμών για όμοια υλικά, δεν απαιτείται περαιτέρω αιτιολόγηση του συμφέροντος χαρακτήρα της προσφερθείσας τιμής και, επομένως, νομίμως κατακυρώθηκε το αποτέλεσμα του διαγωνισμού στη μοναδική παραδεκτώς συμμετέχουσα στο διαγωνισμό εταιρεία.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

3. Προμήθεια υδρομετρητών για την ΕΥΔΑΠ •
δάνεια εμπειρία • δικαιολογητικά δανείζοντος
εμπειρία ► 4/2017 Τμ. Μείζ. Επαμ. Σύνθ. ,
2391/2016 VI Τμ.

Νομικό πλαίσιο : άρθρο 45 Π.Δ. 59/2007

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

2391/2016 VI Τμ.

- **δεν απαιτείται για τον δανείζοντα την εμπειρία τρίτο η προσκόμιση του συνόλου των τυπικών δικαιολογητικών που απαιτούνται για τον ίδιο τον συμμετέχοντα στον διαγωνισμό, αφού αυτά δεν αναφέρονται στην περιοριστική κατά τα προαναφερθέντα απαρίθμηση, ούτε ρητώς ούτε με παραπομπή στα δικαιολογητικά που αφορούν στον διαγωνιζόμενο**

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

2391/2016 VI Τμ.

Μειοψηφία 1 μέλους : ο οικονομικός φορέας που επικαλείται την τεχνική ικανότητα τρίτου, οφείλει να αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι δεν συντρέχουν, στο πρόσωπο του «δανειστή» τρίτου, λόγοι αποκλεισμού από τη διαγωνιστική διαδικασία, η υποχρέωση δε αυτή, που απορρέει ευθέως από τη νομοθεσία, δεσμεύει τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό ακόμα και αν δεν μνημονεύεται ρητώς στην αντίστοιχη διακήρυξη και συνιστά, κατά την έννοια του νόμου, ουσιώδη τυπική προϋπόθεση για την λήψη υπόψη της δάνειας εμπειρίας / τεχνικής ικανότητας

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- ήδη άρθρο 78 του ν. 4412/2016, όπου ορίζεται ότι: «Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει... αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74»), η οποία, αν και επιγενόμενη του χρόνου δημοσίευσης της ελεγχόμενης διακήρυξης, εντούτοις αποτυπώνει κανόνα διαμορφωθέντα υπό το προΐσχύσαν δίκαιο.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- Η εν λόγω εταιρία, κάνοντας χρήση της δυνατότητας δάνειας εμπειρίας, περιέλαβε μεταξύ των δικαιολογητικών συμμετοχής της εδρεύουσας στην Τουρκία εταιρίας «Baylan Olcu Aletleri San. Tic. LTD», η οποία, κατά την ίδια δήλωση, έχει εκτελέσει προμήθειες άνω των 20.000 υδρομετρητών επίσης την τελευταία πενταετία

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- **δεν προσκομίστηκαν τα πιστοποιητικά ή βεβαιώσεις έντεχνης εκτέλεσης των συμβατικών παραδόσεων της τελευταίας πενταετίας, περί των οποίων διαλαμβάνει η υποπαρ. 13.2.2.2, αλλά μόνο η Νο 135/21.10.2007 (προηγούμενη της πενταετίας) σύμβαση μεταξύ της εν λόγω εταιρίας και της Υπηρεσίας Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως της πόλης της Δαμασκού.**

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- Η σύμβαση αυτή δεν συνοδεύεται από πιστοποιητικό καλής εκτέλεσης, αλλά μόνο από δήλωση του εκπροσώπου της Baylan ότι, εξαιτίας της πολιτικής κατάστασης μεταξύ συριακής και τουρκικής κυβέρνησης, δεν ήταν δυνατή η λήψη επισημείωσης για την παραπάνω σύμβαση, καθώς και από ένορκη βεβαίωση του ίδιου εκπροσώπου το μεν ότι η Υπηρεσία Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως της πόλης της Δαμασκού δεν είναι σε θέση να εκδώσει επιστολή επιβεβαίωσης της καλής εκτέλεσης της σύμβασης, λόγω της εμπόλεμης κατάστασης των δύο χωρών, το δε ότι η εταιρία εκτέλεσε την εν λόγω σύμβαση πωλήσεων 93.750 τεμαχίων υδρομετρητών έντεχνα και έγκαιρα.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

4/2017 Τμ. Μείζ. Επταμ. Σύνθ. : η αναπλήρωση του πιστοποιητικού καλής εκτέλεσης της σύμβασης με ένορκη βεβαίωση ή υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 13.4 της Διακήρυξης είναι δυνατή, όπως σαφώς ορίζεται σ' αυτή, όχι μόνο για λόγους που ανάγονται στη νομική αδυναμία έκδοσης του εν λόγω πιστοποιητικού, αλλά και σε περίπτωση συνδρομής λόγου ανωτέρας βίας που καθιστά αδύνατη την προσκομιδή του προβλεπόμενου από τη Διακήρυξη δικαιολογητικού και ισοδυναμεί με μη δυνατότητα έκδοσής του. Τέτοιος δε λόγος, είναι και η επικαλούμενη στην προσκομισθείσα από την ανάδοχο ένορκη βεβαίωση του εκπροσώπου της εταιρείας Baylan ένοπλη σύρραξη στη Συρία

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προμήθειες

- Κατά συνέπεια, η προσκομισθείσα ένορκη βεβαίωση του εκπροσώπου της εταιρείας Baylan συνιστά νόμιμο δικαιολογητικό, το οποίο υποκαθιστά τη μη δυνάμενη να προσκομισθεί βεβαίωση καλής εκτέλεσης της Υπηρεσίας Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως της Δαμασκού. Πέραν δε τούτου, από τα κατατεθέντα από την παρεμβαίνουσα στη διαγωνιστική διαδικασία δικαιολογητικά, αλλά και τα τεθέντα ενώπιον του παρόντος Τμήματος ως άνω πρόσθετα στοιχεία δεν καταλείπεται αμφιβολία ότι η εταιρεία Baylan πληροί την απαίτηση εμπειρίας του άρθρου 13.2.2.1 (β) της Διακήρυξης.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Παροχή υπηρεσιών

Αποκομιδή διάθεση απορριμμάτων Δήμου από ιδιωτικό συνεργείο. Διαθεσιμότητα απορριμματοφόρων κατά το χρόνο της εκτέλεσης της σύμβασης. Ασφαλιστική ενημερότητα Ε.Ε. ► **286/2017 Τμ. Μείζ. Σύνθ.**

Κριτήριο κατακύρωσης χαμηλότερη τιμή

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Παροχή υπηρεσιών

- Προϋπόθεση συμμετοχής στον οικείο διαγωνισμό αποτελεί η διαθεσιμότητα των προσφερόμενων από κάθε υποψήφιο απορριμματοφόρων οχημάτων, υπό την έννοια προεχόντως της μη χρησιμοποίησής τους στο πλαίσιο συμβατικής σχέσης με άλλον δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα. Προς απόδειξη πλήρωσης της προϋπόθεσης αυτής, προσκομίζεται επί ποινή αποκλεισμού υπεύθυνη δήλωση του συμμετέχοντος περί μη υπάρξεως συμβατικής δεσμεύσεως με αντικείμενα διατιθέμενα οχήματα και περί μη προσφοράς των ίδιων αυτών οχημάτων σε άλλο εν εξελίξει διαγωνισμό.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Παροχή υπηρεσιών

- Κατά τη γνώμη που επικράτησε στο Τμήμα, η προϋπόθεση έλλειψης τέτοιας συμβατικής δεσμεύσεως απαιτείται να συντρέχει όχι κατά την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού, αλλά κατά το χρόνο έναρξης εκτέλεσης του συμβατικού αντικειμένου, στον οποίο, ως εκ τούτου, και μόνο δύναται να αφορά η ανωτέρω υποχρεωτικώς υποβαλλόμενη υπεύθυνη δήλωση.**

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Παροχή υπηρεσιών

- Τούτο δε συνάγεται όχι μόνο από τη φύση της θεσπιζόμενης αυτής προϋπόθεσης, η αναγκαιότητα της οποίας αυτονόητα ανακύπτει κατά το χρόνο εκτέλεσης της σύμβασης, αλλά και από το ότι η επίδειξη των προσφερομένων οχημάτων από τον επιλεγέντα ανάδοχο προς την αναθέτουσα αρχή διενεργείται μετά την κατακύρωση και σταδιακά, δηλαδή συγκεκριμένα, ενός οχήματος σε χρονικό διάστημα 10 ημερών από την κατακύρωση και των υπολοίπων οχημάτων σε διάστημα 20 ημερών από αυτήν.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Παροχή υπηρεσιών

Μειοψ. 2 μελών :

Κρίσιμος χρόνος, κατά τον οποίο απαιτείται η συνδρομή της προϋπόθεσης διαθεσιμότητας των προσφερομένων από τους υποψηφίους αναδόχους οχημάτων, νοείται (πέραν του αυτονόητου χρόνου έναρξης εκτέλεσης της σύμβασης) ο χρόνος υποβολής των οικονομικών προσφορών.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Παροχή υπηρεσιών

- Και τούτο διότι η προϋπόθεση αυτή, η θέσπιση της οποίας πράγματι αποσκοπεί στην ορθή και αποτελεσματική εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης, έχει στην ουσία χαρακτήρα κριτηρίου καταλληλότητας/ποιοτικής επιλογής, που πρέπει, ως εκ τούτου, όχι μόνο να τίθεται, αλλά και να αποδεικνύεται κατά τρόπο σαφή και αντικειμενικό, προκειμένου να διασφαλίζονται οι αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης των ενδιαφερομένων να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό οικονομικών φορέων**

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Παροχή υπηρεσιών

- μεταξύ των επί ποινή αποκλεισμού προσκομιζόμενων δικαιολογητικών συμμετοχής των υποψηφίων στο διαγωνισμό εταιρειών, περιλαμβάνεται, κατά την έννοια της διακήρυξης, φορολογική ενημερότητα μόνο του νομικού προσώπου της εταιρείας και όχι των προσώπων που τη διοικούν ή διαχειρίζονται την περιουσία της, όπως του διαχειριστή ετερόρρυθμης εταιρείας, από τα οποία αξιώνεται μόνο η υποβολή ασφαλιστικής ενημερότητας από τους οικείους ασφαλιστικούς φορείς.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

1. Ασφαλτοστρώσεις οδών Δήμου. Εσφαλμένη επιλογή συστήματος δημοπράτησης (ενιαίο ποσοστό έκπτωσης αντί επιμέρους ποσοστό έκπτωσης) ► 1744/2016 Τμ. Μείζ. Επτ. Σύνθ., 100/2017 VI Τμ.

π/υ 1.150.000 ευρώ με ΦΠΑ

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

Άρθρα 4 περ. α', 5 παρ. 1 και 102 παρ. 1 περ. γ' του ν. 3669/2008

Για να τύχει εφαρμογής το σύστημα προσφοράς με ενιαίο ποσοστό έκπτωσης απαιτείται αφενός μεν να είναι δύσκολη ή αδύνατη η προμέτρηση των εργασιών του έργου, όπως ιδίως σε έργα συντηρήσεων, βελτιώσεων και ανακαινίσεων, αφετέρου δε να πρόκειται για έργο μικρού αντικειμένου, ο π/υ του οποίου δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο μέχρι το οποίο γίνονται δεκτές εργοληπτικές επιχειρήσεις πρώτης τάξης του ΜΕΕΠ, ήτοι το ποσό των 750.000,00 ευρώ.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

Παραλαβή των συμβατικών τευχών από 37 εργοληπτικές επιχειρήσεις, κατά την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού 7.7.2015 κατέθεσαν προσφορές 6 εργοληπτικές επιχειρήσεις και κοινοπραξίες, οι οποίες κρίθηκαν στο σύνολό τους παραδεκτές.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

- **Λαμβάνοντας όμως υπόψιν, όπως βασίμως με την αίτηση και το υπόμνημα του Δήμου προβάλλεται, ότι: α) το μεγαλύτερο ποσοστό των εργασιών του επίμαχου έργου ανήκει στην ίδια κατηγορία (ασφαλτικά, με π/υ 677.704,00 ευρώ), γεγονός το οποίο έχει ως αποτέλεσμα τον εν τοις πράγμασι μη επηρεασμό του αποτελέσματος του ελεγχόμενου διαγωνισμού, ένεκα της επιλογής από την αναθέτουσα αρχή του ως άνω συστήματος αντί αυτού των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης,**

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

β) εκ της επιλογής του επίμαχου συστήματος υποβολής προσφορών δεν παραβιάστηκαν οι αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και του ανταγωνισμού, όπως αποδεικνύεται από το γεγονός ότι τηρήθηκαν οι νόμιμες διατυπώσεις δημοσιότητας, ενώ 37 συνολικά εργοληπτικές επιχειρήσεις παρέλαβαν τα συμβατικά τεύχη και τελικά στο διαγωνισμό συμμετείχαν 6 εργοληπτικές επιχειρήσεις και κοινοπραξίες, ήτοι ικανός αριθμός,

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

γ) κατά του κύρους της ως άνω διαδικασίας δεν υποβλήθηκαν ενστάσεις, προσφυγές ή ένδικα βοηθήματα, δ) επιτεύχθηκε ικανοποιητικό ποσοστό έκπτωσης (51%) και ε) συντρέχουν προφανείς λόγοι δημοσίου συμφέροντος για την άμεση εκτέλεση των συγκεκριμένων εργασιών συντήρησης, η νομική πλημμέλεια της επιλογής ως συστήματος υποβολής προσφορών στο διαγωνισμό για την ανάθεση του επίμαχου έργου, αυτού του ενιαίου ποσοστού έκπτωσης, παρότι δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις, **δεν κρίνεται εν προκειμένω ουσιώδης**

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

2. Συμπληρωματική σύμβαση έργου αντικατάστασης αγωγών ύδρευσης Δήμου. Κυρίως έργο συγχρηματοδοτούμενο. Προθεσμία ολοκλήρωσης του ελέγχου ενδεικτική. Αλλαγή μεθόδου εκτέλεσης εργασιών. Νέες εργασίες απρόβλεπτου χαρακτήρα. ► 682/2017 Τμ. Μείζ. Επτ. Σύνθ.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

Προθεσμία ολοκλήρωσης προσυμβατικού ελέγχου συγχρηματοδοτούμενων έργων

Άρθρο 35 παρ. 3 Κώδικα Νόμων για ΕΛΣ, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 73 του ν. 4146/2013:

- οι διατάξεις εφαρμόζονται και στις συμβάσεις έργων που συνάπτουν οι ΟΤΑ, όταν συγχρηματοδοτούνται από πόρους της ΕΕ

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

- **προθεσμία 30 ημερών για την ολοκλήρωση του ελέγχου και 15 ημερών από την κατάθεση συμπληρωματικών στοιχείων, εάν αυτά έχουν ζητηθεί (επί συγχρηματοδοτούμενων έργων)**
- **Αν παρέλθουν οι ανωτέρω προθεσμίες χωρίς το σχέδιο σύμβασης να έχει απορριφθεί με αιτιολογημένη πράξη του ΕΛΣ, τούτο θεωρείται εγκεκριμένο**

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

Με την προαναφερόμενη διάταξη, ανεξαρτήτως του αν τυγχάνει εφαρμοστέα στην ένδικη υπόθεση εκ μόνου του λόγου συγχρηματοδότησης της αρχικής σύμβασης από κοινοτικούς πόρους, γίνεται έντονη υπόδειξη ταχείας διεκπεραίωσης του ελέγχου νομιμότητας εντός 30 ή, επί υποβολής, κατόπιν σχετικού αιτήματος, συμπληρωματικών στοιχείων, εντός 15 ημερών, οι δε τασσόμενες για την ολοκλήρωση του ελέγχου αυτού προθεσμίες δεν έχουν αποκλειστικό αλλά ενδεικτικό χαρακτήρα, με αποτέλεσμα η τυχόν υπέρβασή τους να μην συνεπάγεται την κατά πλάσμα του νόμου έγκριση του υποβληθέντος προς έλεγχο σχεδίου σύμβασης.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

Υπό την αντίθετη εκδοχή η διάταξη οδηγεί σε ανεπίτρεπτο περιορισμό του συνταγματικά θεσπιζόμενου (άρθρο 98 παρ. 1β΄) ελέγχου συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας - και δη των συγχρηματοδοτούμενων, οι οποίες παρουσιάζουν κοινοτικό ενδιαφέρον και είναι, εξ αυτού του λόγου, κατά τεκμήριο σοβαρότερες των λοιπών – δυσχεραίνοντας με τον τρόπο αυτό την άρτια και αποτελεσματική διεξαγωγή του.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

Π.Δ. 60/2007 άρθρο 25

- η σύναψη συμπληρωματικών συμβάσεων με τον ανάδοχο ήδη εκτελούμενου δημόσιου έργου αποτελεί εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης εκτέλεσης εργασιών
- συμπληρωματικές εργασίες θεωρούνται εκείνες, για τις οποίες συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) παρουσιάζουν αναγκαία συνάφεια με το έργο και δεν περιλαμβάνονται στην αρχικά συναφθείσα σύμβαση,

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

β) κατέστησαν αναγκαίες κατά την τεχνική εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων και

γ) είτε δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα αρχή, είτε, παρά τη δυνατότητα διαχωρισμού τους, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

- ποσοστό του 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης και της αμοιβής για τη σύνταξη των τυχόν απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες.
- Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ανάγονται στο χρόνο κατάρτισης της αρχικής σύμβασης και, παρότι η μελέτη (οριστική ή προμελέτη), με βάση την οποία προσδιορίσθηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου, υπήρξε κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής, αντικειμενικά δεν μπορούσαν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής, ώστε να ενταχθούν στο αρχικό έργο και την ήδη συναφθείσα σύμβαση.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

- Οι περιστάσεις αυτές, που επικαλείται και οφείλει να αποδεικνύει, ως φέρουσα το σχετικό βάρος απόδειξης, η αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση του απρόβλεπτου, δεν πρέπει να απορρέουν από δική της ευθύνη ή από έλλειψη επιμέλειας, ούτε να αφορούν στην επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του εκτελούμενου έργου ή στη βελτίωση της ποιότητας αυτού, με υλικά ή μεθόδους μη προδιαγραφόμενες στα οικεία συμβατικά τεύχη, διότι θεωρείται ανεπίτρεπτη εκ των υστέρων μεταβολή του αντικειμένου του έργου.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

Εργασίες ΣΣΕ :

Οι εργασίες εκσκαφής του χάνδακα του τροφοδοτικού αγωγού με τη νέα μέθοδο περιστρεφόμενου τροχού, ενώ αρχικά προβλέφθηκαν εργασίες εκσκαφών με τσάπα και σφυρί.

Στην προκειμένη περίπτωση, στο είδος των εργασιών εμπεριέχεται και η μέθοδος εκτέλεσής τους, με αποτέλεσμα η μεταβολή αυτής, λόγω της πλήρους αδυναμίας εφαρμογής της συμβατικής μεθόδου εκσκαφής με τσάπα και σφυρί, να μεταβάλει αντίστοιχα και το είδος των εργασιών που αφορούν στην εκσκαφή του χάνδακα διάνοιξης του τροφοδοτικού αγωγού.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

Οι εργασίες αυτές :

- δεν αποτελούν επανάληψη εργασιών που περιλαμβάνονταν στο τεχνικό αντικείμενο του έργου, αλλά συνιστούν νέες εργασίες,
- ο δε απρόβλεπτος χαρακτήρας των περιστάσεων που επέβαλαν την εκτέλεσή τους συνίσταται στην εκ των υστέρων και χωρίς υπαιτιότητα της αναθέτουσας αρχής, αλλά λόγω της ιδιομορφολογίας του υπεδάφους (ασβεστολιθικό πέτρωμα) πρόκληση με τη χρήση της συμβατικής μεθόδου ρηγματώσεων σε οικίες της παλιάς πόλης και σε τμήματα του προϋφιστάμενου δικτύου ύδρευσης, που οδήγησαν σε έντονες διαμαρτυρίες των κατοίκων και σε σημαντικές διαρροές νερού με απώτερη συνέπεια την ανεπάρκεια ύδρευσης στην όλη περιοχή.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

- **Ως εκ τούτου, στο μέτρο που, χωρίς τις εργασίες αυτές, καθίσταται αδύνατη η ολοκλήρωση του υπό κατασκευή δικτύου ύδρευσης και, μάλιστα, στο τμήμα του προϋφιστάμενου δικτύου που παρουσίαζε προηγουμένως τις περισσότερες διαρροές νερού, νομίμως επιδιώκεται η ανάθεση των εργασιών αυτών, στην αιτούσα μέσω της ελεγχόμενης συμπληρωματικής σύμβασης**

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

- Οι εργασίες ιδιωτικών συνδέσεων προέκυψαν στο σύνολό τους από μεταβολή στο σχεδιασμό του έργου, μετά από επανεκτίμηση των συνθηκών αναφορικά με την κατασκευή των ιδιωτικών συνδέσεων και δεν οφείλεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις και δη στην επικαλούμενη από τους αιτούντες κάμψη της οικοδομικής δραστηριότητας, γεγονός που θα συνεπαγόταν και τη μείωση του αριθμού των υδρομετρητών που, όμως, εν προκειμένω παρέμεινε σταθερός, χωρίς τούτο να δικαιολογείται από την επικαλούμενη αύξηση του αριθμού οικοδομικών αδειών μεταξύ των ετών 2007 έως 2014, όταν από τα στοιχεία του φακέλου σαφώς προκύπτει η σταθερά φθίνουσα πορεία της έκδοσης τέτοιων αδειών κατά τα έτη 2007, 2014, 2015 και 2016.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

- Η αύξηση του αριθμού των φρεατίων καταδεικνύει αστοχία της αρχικής μελέτης, η οποία προσδιόρισε εσφαλμένως τη διάταξη των ιδιωτικών συνδέσεων (δύο υδρομετρητές ανά φρεάτιο) και δεν προκύπτει ότι έλαβε υπόψη την πιθανότητα αποκλίσεων, ιδίως στην περίπτωση μονοκατοικιών.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

3. Ασφαλιστική ενημερότητα προσώπων που στελεχώνουν το πτυχίο της αναδόχου

▶ **262/2017 VI Τμ.**

(προσυμβατικός έλεγχος από ΥΕ)

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Δημόσια έργα

- το Τμήμα συνεκτιμώντας το περιεχόμενο των προσκομισθέντων δικαιολογητικών(βεβαίωση ΜΕΕΠ περί στελέχωσης ασφαλιστικές ενημερότητες ΙΚΑ, ΕΤΑΑ κλπ), τα οποία μάλιστα φέρουν ημερομηνία έκδοσης προγενέστερη της ημερομηνίας διεξαγωγής του διαγωνισμού καθώς και τις μονογραφές των τριών μελών της επιτροπής του διαγωνισμού που τα ήλεγξε, άγεται στην κρίση ότι η ανάδοχος εταιρεία νομίμως συμμετείχε στην ελεγχόμενη διαγωνιστική διαδικασία, καθόσον είχε εξαρχής προσκομίσει όλα τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη δικαιολογητικά, από τα οποία αποδεικνύεται πλήρως η ασφαλιστική ενημερότητα των στελεχών του πτυχίου της τόσο στο ΤΣΜΕΔΕ όσο και σε άλλα ταμεία.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

άρθρο 100 ν.3852/2010, όπως τροποποιήθηκε
με το άρθρο 8 παρ. 9 ν.4071/2012.

► **1746/2016 Τμ. Μείζ. Επτ. Σύνθ.**

□ οι προγραμματικές συμβάσεις είναι συμφωνίες που θέτουν το γενικό πλαίσιο για την οργάνωση και διαχείριση δημοσίων υπηρεσιών και την άσκηση συγκεκριμένης κάθε φορά δραστηριότητας, δια μέσου των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

- Σκοπός τους είναι, μεταξύ άλλων, η διευκόλυνση παροχής υπηρεσιών με αναπτυξιακό χαρακτήρα σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να παρακαμφθούν τυχόν γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, έλλειψη προσωπικού, αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων και άλλοι ανασταλτικοί παράγοντες που καθυστερούν την ανάπτυξη και την εν γένει βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

- ο σκοπός, τον οποίο καλείται αυτή να εκπληρώσει, να μην είναι δυνατόν να επιτευχθεί με άλλο νόμιμο τρόπο
- η σύμβαση αυτή δεν μπορεί να λειτουργεί ως ισοδύναμη ή εναλλακτική με την ειδικώς προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία διαδικασία επιλογής αναδόχου για την επίλυση του ανακύπτοντος ζητήματος, ούτε να χρησιμοποιείται καταχρηστικά για την παράκαμψη διατάξεων που θέτουν συγκεκριμένους περιορισμούς στη δράση των Ο.Τ.Α. ή απαιτούν την τήρηση συγκεκριμένων όρων και προϋποθέσεων για την άσκησή της

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

- Δεν εμπίπτει στο εννοιολογικό περιεχόμενο της προγραμματικής σύμβασης, η συμβατική σχέση κατά την οποία τα μέρη αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση διαφορετικών συμφερόντων, όπως συμβαίνει όταν ο συμβαλλόμενος Ο.Τ.Α. αποβλέπει στη μέσω της σύμβασης επίτευξη της νόμιμης αποστολής του, ενώ ο αντισυμβαλλόμενος ή ο μετέχων στη σύμβαση ιδιωτικός φορέας επιδιώκει την επίτευξη κέρδους, μέσω του ανταλλάγματος που προβλέπεται στη σύμβαση για τις παρεχόμενες από αυτόν υπηρεσίες

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

Πραγματικό : προγραμματική σύμβαση μεταξύ
Δήμου, Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης
αυτού και εταιρείας περιορισμένης ευθύνης.

Αντικείμενο: δημιουργία Γραφείου
Πληροφόρησης και Προώθησης της Απασχόλησης
στην περιοχή του Δήμου

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

- η ελεγχόμενη σύμβαση δεν αποτελεί γνήσια προγραμματική σύμβαση, τουναντίον αυτή υποκρύπτει εξ επαχθούς αιτίας σύμβαση παροχής υπηρεσιών, αφού συνάπτεται μεταξύ δύο μερών που δεν εκκινούν από κοινή αφετηρία για την επίτευξη δημόσιου σκοπού, αλλά επιδιώκουν:
 - ▶ ο μεν Δήμος τη δημιουργία και την εύρυθμη λειτουργία του Γραφείου Πληροφόρησης και Προώθησης της Απασχόλησης, για την εκπλήρωση της αποστολής που έχει αναλάβει,

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

► η δε Κοινωφελής επιχείρηση το αντάλλαγμα για την παροχή των υπηρεσιών που αποτελεί το αντικείμενο των αναλαμβανόμενων από αυτή δράσεων.

► ο επιδιωκόμενος από τα αντισυμβαλλόμενα μέρη σκοπός επιτυγχάνεται αποκλειστικά μέσω της σύμβασης αυτής και κατ' ουσία εξαντλείται με την εκτέλεσή της, χωρίς να απαιτείται η σύναψη εκτελεστικών συμβάσεων

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

► Στο νομικό χαρακτηρισμό της ελεγχόμενης σύμβασης, ως εξ επαχθούς αιτίας, συνηγορεί και η πρόβλεψη επιβολής ΦΠΑ 23%, ο οποίος επιβάλλεται μόνο σε αυτής της κατηγορίας συμβάσεις παροχής υπηρεσιών.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

Για την ανάθεση των εν λόγω υπηρεσιών έπρεπε να προηγηθεί διαγωνιστική διαδικασία, ώστε να αναπτυχθεί ανταγωνισμός, ενώ σε κάθε περίπτωση δεν προέκυψε ότι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 25 του π.δ 60/2007 για την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της ανάθεσης, με διαπραγμάτευση, χωρίς την δημοσίευση προκήρυξης.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

Προγραμματική σύμβαση Δήμου-Περιφέρειας **2225/2016 ΝΙΤμ.**

- η επίμαχη προγραμματική σύμβαση είναι νόμιμη, καθόσον τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν υποχρεώσεις προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα της χρηματοδότησης του αναπτυξιακού έργου, που προέκυψε σε μεταγενέστερο της ανάθεσής του χρόνο, και να διευκολυνθεί η υλοποίηση της κατασκευής του. Το γεγονός δε ότι το έργο έχει ήδη δημοπρατηθεί και έχει αναδειχθεί ανάδοχος δεν καθιστά μη νόμιμο το ελεγχόμενο σχέδιο προγραμματικής σύμβασης, δεδομένου ότι μέσω αυτού εξασφαλίζεται η χρηματοδότησή του, απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίησή του

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

- αναλύεται ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου, δεδομένου ότι προσκομίστηκε ενώπιον του Τμήματος ο π/υ μελέτης του έργου, στον οποίο καταγράφονται οι επιμέρους κατηγορίες δαπανών του έργου. Περαιτέρω, δεν τίθεται θέμα μείωσης του π/υ του σχεδίου της προγραμματικής σύμβασης, ενόψει της έκπτωσης (53,5%) του αναδόχου, στον οποίο κατακυρώθηκε το αποτέλεσμα της διενεργηθείσας ήδη διαγωνιστικής διαδικασίας, για τη σύναψη της εκτελεστικής σύμβασης, δεδομένου ότι σύμφωνα με το άρθρο 5 του ελεγχόμενου σχεδίου προγραμματικής σύμβασης, η πληρωμή του εργολαβικού ανταλλάγματος και η ροή της χρηματοδότησης του έργου θα γίνεται με βάση τις εκάστοτε πιστοποιήσεις των εργασιών και τους εκδιδόμενους λογαριασμούς κατά την εκτέλεση αυτού, τυχόν δε υπόλοιπο μετά τη δημοπράτηση δεν διατίθεται για την επέκταση του έργου ή για την εκτέλεση άλλου έργου, αλλά μόνο για τυχόν αύξηση του Φ.Π.Α..

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

- προσκομίζονται η 262/2016 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας..., με την οποία εγκρίθηκε η διάθεση της αναγκαίας πίστωσης εις βάρος του π/υ της Περιφέρειας , και η ...απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη της Περιφερειακής Ενότητας ..., με την οποία αναλαμβάνεται υποχρέωση και δεσμεύεται συνολική πίστωση για το έργο με περαιτέρω επιμερισμό αυτής για τα έτη 2016 και 2017.

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

▶ **214/2017 VI Τμ.**

Προγραμματική Δήμου –Περιφέρειας.
Ασφαλτοστρώσεις αγροτικών δρόμων

- Δεν απαιτείται η σύναψη χωριστών συμβάσεων για κάθε έργο, δεδομένου ότι τα έργα αφορούν στον ίδιο Δήμο εκτελούμενα στη χωρική του αρμοδιότητα
- Αναπτυξιακός χαρακτήρας των έργων με γενικότερη κοινωνική ωφέλεια και αναβάθμιση της ζωής των κατοίκων της ΠΕ

Επίκαιρα ζητήματα από τη νομολογία του ΕΛΣ- Προγραμματικές συμβάσεις

-/2016 VI Τμ. Προγραμματική
Περιφέρειας- Δήμου . Ένταξη έργου
προγραμματικής στο τεχνικό πρόγραμμα
Περιφέρειας.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Ελεγκτικό Συνέδριο